

Sår, benbrott och andra skador

Hans Örnhagen
Förbundsläkare SSDF

Varje företag ska enligt [Arbetsmiljöverkets föreskrift](#) Systematiskt arbetsmiljöarbete ([AFS 2001:1](#)) 5 § lägga upp egna arbetsmiljörutiner. (Blå text är klickbar i originaldokumentet)

[Rutiner](#) ska finnas i nödvändig omfattning för olycksfall, rån eller andra allvarliga händelser som kan inträffa på arbetsplatsen enligt [AFS 1999:7](#) om första hjälpen och [kristöd](#) 5 §. [Rutin](#)en ska beskriva vad som ska göras av vem och på vilket sett. Nedan följer ett förslag på hur en sådan [rutin](#) kan se ut:

Ev. skadade tas om hand, enligt [rutin](#) för L-ABCDE/HLR/D-HLR.

Polis och - om nödvändigt - sjuktransport kallas till platsen.

Larmcentral (eller [arbetsledare](#)) [larmas](#).

Larmcentralen informerar arbetsledning som meddelar personalavdelning och skyddsombud.

[Arbetsledare](#) ansvarar för att den drabbade, om det behövs, tas ur tjänst. Vid överfall på [värdetransport](#) svarar [arbetsledare](#)en även för att eventuellt gods omhändertas.

Den olycksdrabbade ska, om möjligt, ges tillfälle att underrätta anhöriga om vad som inträffat. Om detta ej är möjligt ska detta göras av [arbetsledare](#) eller polis.

[Arbetsledare](#)n informerar företagsledning vid allvarligare händelser. [Arbetsledare](#)n föreslår, vid behov, sjukbesök och ordnar transport till bevakningsföretaget eller sjukhus för vård. Om läkaren ej anger annat stannar [arbetsledare](#) eller skyddsombud kvar hos den skadade till behandlingen är klar eller någon anhörig kommer till sjukhuset.

Vid polisförhör bör [arbetsledare](#), arbetskamrat, skyddsombud eller annan person närvara vid förhöret om polisen tillåter det.

Om det anses nödvändigt ska [arbetsledare](#)n ordna med transport av den skadade till bostaden och tillse att denne inte lämnas ensam. Lämpligt stöd/sällskap kan vara personalman, skyddsombud, anhörig eller arbetskamrat.

[Arbetsledare](#)n tillser att den drabbade vid behov får professionell hjälp att bearbeta händelsen mentalt.

[Arbetsledare](#)n informerar, så snart som möjligt, personalhandläggaren om det inträffade. Personalhandläggaren informerar [företagshälsovård](#)en.

Incidentberedskap

Denna typ av [rutin](#)er kan med fördel integreras med företagets incidentberedskap. Se [Incident- och krisberedskap](#).

Exempel på rutin för handläggning av olycksfall på arbetsplats

- Ev. skadade tas om hand, enligt rutin för L-ABCDE/HLR/D-HLR.
- Polis och - om nödvändigt - sjuktransport kallas till platsen.
- Larmcentral (eller arbetsledare) larmas.
- Larmcentralen informerar arbetsledning som meddelar personalavdelning och skyddsombud.
- Arbetsledaren ansvarar för att den drabbade, om det behövs, tas ur tjänst.
- Den olycksdrabbade ska, om möjligt, ges tillfälle att underrätta anhöriga om vad som inträffat. Om detta ej är möjligt ska detta göras av arbetsledare eller polis.

Arm och benbrott

- Håll högt
- Håll stilla
- Stadga stabilisera
- Om öppen fraktur med blödning lägg tryckbandage direkt på såret.

Skär- och sticksår

- Enbart hud. Vanligen okomplicerat.
- Fettväv muskulatur och sensor. Risk för kraftig blödning och senare infektion.
- Bröstkorg. Kan innebära lungskada, pneumothorax (luft i lungsäck) med snabb försämring av allmäntillståndet)
- Buk. Lägg tryckförband.
- Var försiktig med att avlägsna föremål som trängt in. Stor risk för att djup blödning skall tillta eller skapas.

Strålskada

- Elsvets (Svetsblänk)
- UV-ljus för antibakterie (vattenverk, sjukhus)
- Materialröntgen
- Solljus, ökenområden, snöblindhet

Brännskada

- Kontaktvärme
 - Het vätska, smält metall
 - Fastklämning mot hett föremål (avgasrör)
- Strålningsvärme

Kyl skadan med rinnande vatten så snabbt som möjligt.

Om endast mindre blåsor låt dessa vara.

Om större blåsor eller skadad hud uppsök sjukvård.

Kylskada

- Hypotermi, hela kroppen. Om personen är vaken och orienterad. Isolera med filter, sovsäck och låt ämnesomsättningen värma. Om disorienterad och medvetandesänkt. Sök sjukvård.
- Köldskada. Vanligen fot fuktig lång tid. Sök sjukvård.
- Förfrysning. Vanligen finger eller tå. Is i vävnad. Sök sjukvård.

Infektion

Hud:

Bakterier, extern otit, finnar,
Svampar, fotsvamp, nagelsvamp.

Luftvägar:

Bakterier Halsfluss, lunginflammation

Virus Vanlig förkylning

Magtarmkanal:

Bakterier Camfylobakter (från kyckling)

Virus Vinterkräksjuka

Toxiner (gifter)

Ögon:

Virus/ bakterier

Kemisk skada

- Akut frätande. (Syra, lut starka lösningsmedel)
- Allergi/överkänslighet. Via luft och mat (pollen, nötter, m.fl)
- Kronisk exposition. Eksem (cement, epoxi, m.fl)